

Rabbinic Thought and Theology

"Bashert" in Rabbinic Thought

I. Introduction: The Problem of Divine Intervention vs. Free Will

<p>1. Maimonides' Shemonah Perakim Chapter 8 [There is no contradiction to this from the following] statement of our Sages: "Everything is in the hands of heaven except the fear of heaven." This statement is true and conforms to the conceptual framework that we have explained. Nevertheless, many people err with regard to it and imagine that a person is fated with regard to many of the matters in which he is given free choice: e.g., whether he will marry a particular woman or acquire a sum of money through theft. This is absolutely not true. For if a person marries a woman, granting her a marriage contract and performing the rites of kiddushin, he is performing a mitzvah, and God does not decree that we will perform any mitzvot. Should the marriage be forbidden, [entering into it] is a sin, and God does not decree that we will perform any sins</p>	<p>1. שמונה פרקים לרמב"ם פרק ח אבל הלשון הנמצא לחכמים, והוא אומר: "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים" - הרי הוא אמת, ומכוון אל מה שזכרנו, אלא שהרבה יטעו בו בני אדם, ויחשבו בקצת מעשי האדם הבחיריים - שהוא מוכרח עליהם, כגון הזיווג לפלונית, או היות זה הממון בידו. וזה אינו אמת, כי זאת האשה, אם היתה לקיחתה בכתובה וקידושין, והיא מותרת, ונשאה לפריה ורבייה - הרי זו מצוה, וה' לא יגזור בעשיית מצוה; ואם היה בנשואיה פגם - הרי היא עבירה, וה' לא יגזור בעבירה.</p>
---	--

II. Rabbinic Sources Supporting "Bashert"

<p>2. B. Sotah 2a R. Samuel b. R. Isaac said: When Resh Lakish began to expound [the subject of] Sotah, he spoke thus: They only pair a woman with a man according to his deeds; as it is said: For the sceptre of wickedness shall not rest upon the lot of the righteous. Rabbah b. Bar Hanah said in the name of R. Johanan: It is as difficult to pair them as was the division of the Red Sea; as it is said: God setteth the solitary in families: He bringeth out the prisoners into prosperity! But it is not so; for Rab Judah has said in the name of Rav: Forty days before the creation of a child, a Bath Kol issues forth and proclaims, The daughter of A is for B; the house of C is for D; the field of E is for F! — There is no contradiction, the latter dictum referring to a first marriage and the former to a second marriage.</p>	<p>2. תלמוד בבלי סוטה ב:א א"ר שמואל בר רב יצחק: כי הוה פתח ריש לקיש בסוטה, אמר הכי: אין מזווגין לו לאדם אשה אלא לפי מעשיו, שנא': +תהלים קכה+ כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים. אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן: וקשין לזווגן כקריעת ים סוף, שנאמר: +תהלים סח+ אלהים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות. איני? והא אמר רב יהודה אמר רב: ארבעים יום קודם יצירת הולד, בת קול יוצאת ואומרת: בת פלוני לפלוני בית פלוני לפלוני שדה פלוני לפלוני! לא קשיא: הא בזוג ראשון, הא בזוג שני.</p>
<p>3a. M. Moed Katan 3:3 And the following documents may be written during the Festival [week]: instruments of betrothal...</p> <p>3b. B. Moed Katan 18b Said Samuel, 'One is allowed to betroth a woman during the festival week, [the reason being] lest another [rival suitor] anticipate him'... But [yet], could Samuel have said 'Lest another [rival suitor] anticipate him'? Surely Rav Judah, as citing Samuel, said: each and every day an echo issues forth [on high] announcing, "The daughter of So-and-so is [to be a wife] to So-and-so." [Similarly]. 'Such and such a field is [to belong] to So-and-so'. — No; what it means is,</p>	<p>3. משנה מסכת מועד קטן ג:ג ואלו כותבין במועד קידושי נשים...</p> <p>תלמוד בבלי מועד קטן יח:ב אמר שמואל: מותר לארס אשה בחולו של מועד, שמא יקדמנו אחר...ומי אמר שמואל שמא יקדמנו אחר? והאמר רב יהודה אמר שמואל: בכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת: בת פלוני לפלוני, שדה פלוני לפלוני! - אלא: שמא יקדמנו אחר ברחמים.</p>

<p>'Lest another [rival suitor] anticipate him' by means of prayer.</p> <p>As is illustrated by what occurred to <u>Rava</u>, who overheard a certain fellow praying for grace saying: 'May that girl be destined to be mine!' Said Rava to the man: 'Pray not for grace thus; if she be meet for you, you will not lose her, and if not, you have challenged Providence'. Later he overheard him praying that either he should die before her or she before him. Said Rava to him: '[Praying Jack], did I not tell you not to pray for grace in this matter?'</p> <p>Thus said <u>Ray</u> in the name of R. Reuben b. Estroble, from the Torah, from the Prophets and from the Writings it may be shown that a woman is [destined to] a man by God. From the Torah: Then Laban and Bethuel answered and said, "The thing proceedeth from the Lord" (Gen. 24:50). From the Prophets: "But his [Samson's] father and mother knew not that it was of the Lord" (Judges 15:4). And from the Writings: "House and riches are the inheritance of fathers, but a prudent wife is from the Lord" (Prov. 19:14).</p>	<p>כי הא דרבא שמעיה להווא גברא דבעי רחמי ואמר: תזדמן לי פלניתא. - אמר ליה: לא תיבעי רחמי הכי. אי חזיא לך - לא אזלא מינד, ואי לא - כפרת בה'. בתר הכי שמעיה דקאמר: או איהו לימות מקמה או איהי תמות מקמיה. אמר ליה: לאו אמניא לך לא תיבעי עלה דמילתא?</p> <p>הכי אמר רב משום רבי ראובן בן אצטרובילי: מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים מה' אשה לאיש. מן התורה - דכתיב +בראשית כ"ד+ ויען לבן ובתואל ויאמרו מה' יצא הדבר, מן הנביאים - דכתיב +שופטים י"ד+ ואביו ואמו לא ידעו כי מה' היא. מן הכתובים - דכתיב +משלי י"ט+ בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת</p>
<p>4. Genesis Rabbah 68:4</p> <p>R. Judah b. Simon commenced his exposition with, God maketh individuals to dwell in a house (Ps. 68:7). A [Roman] matron asked R. Jose: "In how many days did the Holy One, blessed be He, create His world?" "In six days," he answered. "Then what has He been doing since then?" "He sits and makes matches," he answered, "assigning this man to that woman, and this woman to that man." "If that is difficult," she giped, "I too can do the same." She went and matched [her slaves], giving this man to that woman, this woman to that man and so on. Sometime after those who were thus united went and beat one another, this woman saying, "I do not want this man," while this man protested, "I do not want that woman." (Straightway she summoned R. Jose b. Halafta and admitted to him: "There is no god like your God: it is true, your Torah is indeed beautiful and praiseworthy, and you spoke the truth!") Said he to her: "If it is easy in your eyes, it is as difficult before the Holy One, blessed be He, as the dividing of the Red Sea." What is the proof? "God maketh individuals to dwell in a house; He bringeth out the prisoners into prosperity (ba- kosharoth)." (What does "ba-kosharoth" mean? Weeping (beki) and song (shiroth): he who desires [his companion] utters song: and he who does not, weeps).</p>	<p>4. בראשית רבה פרשה סח:ד</p> <p>רבי יהודה בר סימון פתח (תהלים סח) אלהים מושיב יחידיים ביתה מטרונה שאלה את ר' יוסי בר חלפתא אמרה לו לכמה ימים ברא הקב"ה את עולמו אמר לה לששת ימים כדכתיב (שמות כ) כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, אמרה לו מה הוא עושה מאותה שעה ועד עכשיו, אמר לה הקב"ה יושב ומזווג זיווגים בתו של פלוני לפלוני, אשתו של פלוני לפלוני, ממנו של פלוני לפלוני, אמרה לו ודא הוא אומנתיה אף אני יכולה לעשות כן כמה עבדים כמה שפחות יש לי לשעה קלה אני יכולה לזווג, אמר לה אם קלה היא בעיניך, קשה היא לפני הקב"ה כקריעת ים סוף, הלך לו ר' יוסי בר חלפתא מה עשתה נטלה אלף עבדים ואלף שפחות והעמידה אותן שורות שורות אמרה פלן יסב לפלונית ופלונית תיסב לפלוני, וזיווגה אותן בלילה אחת, למחר אתון לגבה דין מוחיה פציעא, דין עינו שמיטא, דין רגליה תבירא, אמרה להון מה לכון, דא אמרה לית אנא בעי לדין, ודין אמר לית אנא בעי לדא, מיד שלחה והביאה את ר' יוסי בר חלפתא אמרה לו לית אלוה כאלהכון אמת היא תורתכון נאה ומשובחת יפה אמרת, אמר לא כך אמרתי לך אם קלה היא בעיניך קשה היא לפני הקב"ה כקריעת ים סוף, הקב"ה מה עושה להן מזווג בעל כרחן שלא בטובתן, הה"ד (תהלים סח) "אלהים מושיב יחידיים ביתה מוציא אסירים בכושרות," מהו בכושרות בכי ושירות, מאן דבעי אומר שירה ומאן דלא בעי בכי</p>

<p>5. Y. Kiddushin 3:12 64c R. Judah bar Pazzi said, "God gives the desolate a home to dwell in" (Ps. 68:6) "Even if there is a mamzer at one end of the world, and a mamzer girl at the other end of the world, the Holy One, blessed be he, brings them and pairs them up."</p>	<p>5. ירושלמי קידושין פרק ג:יב סד: ג דאמר רבי יודה בר פזי "אלהים מושיב יחידים ביתה" אפילו ממזר בסוף העולם וממזרת בסוף העולם הקב"ה מביאן ומזווגן זה בזה</p>
---	--

III. Rabbinic Sources Opposing "Bashert"

<p>6. B. Yevamot 99b-100a Our Rabbis taught: Ten [classes of people] must not be given a share of terumah at the threshing-floors. They are the following: The deaf, the imbecile, the minor, the tumtum, the hermaphrodite the slave, the woman, the uncircumcised, the levitically unclean, and he who married a woman who is unsuitable for him (T. Terumot 10:18)... And the priest who married a woman unsuitable for him, as a fine.</p>	<p>6. תלמוד בבלי יבמות צט:ב-ק:א ת"ר: עשרה אין חולקין להם תרומה בבית הגרנות, ואלו הן: חרש, שוטה, וקטן, טומטום, ואנדרוגינוס, והעבד, והאשה, והערל, והטמא, ונושא אשה שאינה הוגנת לו... נושא אשה שאינה הוגנת לו - משום קנסא</p>
<p>7. T. Sotah 5:11 One who marries a woman because he is embarrassed by her father, brother, or relatives, in the end they will cause his burial. Similarly, if a woman marries a man because she is embarrassed by his father, brothers, or relatives, in the end they will cause his burial. R. Meir used to say: Someone who marries a woman who is not suited to him violates five prohibitions: 1. Do not take revenge (Lev. 19:18) 2. Do not bear a grudge (ibid) 3. Do not hate your friend in your heart (Lev. 19:17) 4. Love your friend as yourself (Lev. 19:18) and 5. Your brother shall live among you (Lev. 25:36). And not only this, but he prevents procreation from the world.</p>	<p>7. תוספתא מסכת סוטה פרק ה:יא המקדש את האשה מפני שהוא בוש מאביה מאחיה מקרובה - לסוף שקוברתו. וכן היא שנתקדשה לו מפני שהיא בושה מאביו מאחיו ומקרוביו לסוף שקוברתו. היה ר' מאיר אומי הנושא אשה שאינה הוגנת לו עובר משם חמשה לאוין 1. משם בל תקום 2. ומשם בל תטור 3. בל תשנא את אחיך בלבבך 4. ואהבת לרעך כמוך 5. וחי אחיך עמך. ולא עוד אלא שמבטל פריה ורביה מן העולם</p>
<p>8a. B. Ketuvot 28b If one of the brothers has married a woman who is unworthy of him, the members of the family come together, bring a cask full of fruit, break it in the middle of the open place and say. Brethren of the house of Israel, hear. Our brother So-and-so has married a woman who is not worthy of him, and we are afraid lest his descendants will be united with our descendants. Come and take for yourselves a sign for future generations, that his descendants shall not be united with our descendants'.</p>	<p>8. תלמוד בבלי כתובות כח:ב אחד מן האחין שנשא אשה שאינה הוגנת לו, באין בני משפחה ומביאין חבית מליאה פירות, ושוברין אותה באמצע רחבה, ואומרים: אחינו בית ישראל שמעו, אחינו פלוני נשא אשה שאינה הוגנת לו, ומתייראים אנו שמא יתערב זרעו בזרעינו, בואו וקחו לכם דוגמא לדורות שלא יתערב זרעו בזרעינו</p>
<p>8b. Y. Ketuvot 2:10 26d R. Yosah b. R. Bun, "Also he who married a woman who was unworthy of his status — his relatives would bring jugs and fill them with parched corn and nuts and break them before the children, and the children would collect the parched corn and nuts and say, 'Mr. So-and-so is cut off from his family.' When he would divorce the woman, they would perform the same rite and say, 'Mr. So-and-so has gotten back to his family.'"</p>	<p>ירושלמי כתובות פרק ב:י כו:ד אמר רבי יוסי בי רבי בון אף מי שהיה נושא אשה שאינה הוגנת לו קרוביו ממלין חביות קליות ואגוזים ושוברין לפני התינוקות והתינוקות מלקטין ואומרים נקצץ פלוני ממשפחתו ובשעה שהיה מגרשה היו עושין לו כן ואומרים חזר פלוני למשפחתו</p>
<p>9a. B. Kiddushin 70a Rabbah b. Bar Hanah said: He who takes a wife who is not fitting for him, the Writ stigmatizes him as though he had ploughed the whole world and sown it with salt, as it is said: And these were they which went up front Tel-melah, Tel-harsha (Nehemia 7:61).</p>	<p>9. תלמוד בבלי קידושין ע:א אמר רבה בר בר חנה: כל הנושא אשה שאינה הוגנת לו, מעלה עליו הכתוב כאילו חרשו לכל העולם כולו וזרעו מלח, שנאמר: +נחמיה ז+ ואלה העולים מתל מלח תל חרשא.</p>

<p>9b. B. Kiddushin 70b R. Abin b. R. Adda said in Rav's name: Whoever takes a wife who is not fit for him, when the Holy One, blessed be He, causes His divine Presence to rest [on Israel], He testifies concerning all the tribes [that they are His people], but does not testify unto him, for it is said: 'The tribes of the Lord are a testimony unto Israel: when is it 'a testimony unto Israel'? When the tribes are 'tribes of the Lord'.</p>	<p>תלמוד בבלי קידושין ע:ב אמר רבי אבין בר רב אדא אמר רב: כל הנושא אשה שאינה הוגנת לו, כשהקב"ה משרה שכירתו, מעיד על כל השבטים ואין מעיד עליו, שנאמר: +תהלים קכב+ שבטי יה עדות לישראל, אימתי הוי עדות לישראל? בזמן שהשבטים שבטי יה.</p>
<p>10a. B. Pesachim 49a It was taught, R. Simeon said: Every feast which is not in connection with a religious deed, a scholar must derive no enjoyment thereof. What, for instance? — Said R. Johanan: E.g., [the feast at the betrothal of] the daughter of a priest to an Israelite, or the daughter of a scholar to an ignoramus. For R. Johanan said: If the daughter of a priest [marries] an Israelite, their union will not be auspicious. What is it? Said R. Hisda: [She will be] either a widow or a divorced woman, or she will have no seed [children]. In a Baraita it was taught: He will bury her or she will bury him, or she will reduce him to poverty. But that is not so, for R. Johanan said: he who desires to become wealthy, let him cleave to the seed of Aaron, [for it is all the more] that the Torah and the priesthood will enrich them? — There is no difficulty: one refers to a scholar; the other refers to an 'am ha-arez.</p>	<p>10. תלמוד בבלי פסחים מט:א תניא, רבי שמעון אומר: כל סעודה שאינה של מצוה - אין תלמיד חכם רשאי להנות ממנה. כגון מאי? - אמר רבי יוחנן: כגון בת כהן לישראל, ובת תלמיד חכם לעם הארץ. דאמר רבי יוחנן: בת כהן לישראל - אין זוגן עולה יפה. מאי היא? - אמר רב חסדא: או אלמנה או גרושה או זרע אין לה. במתניתא תנא: קוברה או קוברתו, או מביאתו לידי עניות. - איני? - והא אמר רבי יוחנן: הרוצה שיתעשר - ידבק בזרעו של אהרן, כל שכן שתורה וכהונה מעשרתן - לא קשיא: הא - בתלמיד חכם, הא - בעם הארץ.</p>
<p>10b. B. Pesachim 49b Our Rabbis taught: Let a man always sell all he has and marry the daughter of a scholar. If he does not find¹ the daughter of a scholar, let him marry the daughter of [one of] the great men of the generation. If he does not find the daughter of [one of] the great men of the generation, let him marry the daughter of the head of synagogues. If he does not find the daughter of the head of synagogues, let him marry the daughter of a charity treasurer. If he does not find the daughter of a charity treasurer, let him marry the daughter of an elementary school-teacher, but let him not marry the daughter of an 'am ha-arez, because they are detestable and their wives are vermin, and of their daughters it is said, Cursed be he that lieth with any manner of beast.</p>	<p>תלמוד בבלי פסחים מט:ב תנו רבנן: לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת תלמיד חכם. לא מצא בת תלמיד חכם - ישא בת גדולי הדור. לא מצא בת גדולי הדור - ישא בת ראשי כנסיות, לא מצא בת ראשי כנסיות - ישא בת גבאי צדקה לא מצא בת גבאי צדקה - ישא בת מלמדי תינוקות. ולא ישא בת עמי הארץ, מפני שהן שקץ, ונשותיהן שרץ, ועל בנותיהן הוא אומר +דברים כז+ ארור שכב עם כל בהמה.</p>
<p>11. B. Kiddushin 29b <u>Rava</u> said, and the School of R. Ishmael taught likewise: Until the age of twenty, the Holy One, blessed be He, sits and waits. When will he take a wife? As soon as one attains twenty and has not married, He exclaims, 'Blasted be his bones!'</p>	<p>11. תלמוד בבלי קידושין כט:ב אמר <u>רבא</u>, וכן תנא דבי ר' ישמעאל: עד כ"י שנה, יושב הקב"ה ומצפה לאדם מתי ישא אשה? כיון שהגיע כ"י ולא נשא, אומר: תיפח עצמותיו</p>
<p>12. B. Bava Batra 110a <u>Rava</u> said: He who [wishes] to take a wife should inquire about [the character of] her brothers. For it is said, And Aaron took Elisheba, the daughter of Amminadab, the sister of Nahshon; since it is stated the daughter of Amminadab, would it not be obvious that she is the sister of Nahshon? Then why should it be expressly stated, the sister of Nahshon? From here, [then], it is to be inferred that he who takes a wife should inquire about [the character of] her brothers. It was taught: Most children resemble the brothers of the mother.</p>	<p>12. תלמוד בבלי בבא בתרא קי:א אמר <u>רבא</u>: הנושא אשה צריך שיבדוק באחיה, שנאמר: +שמות ו'+ ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון, ממשמע שנאמר בת עמינדב, איני יודע שאחות נחשון היא? מה תלמוד לומר אחות נחשון? מכאן, שהנושא אשה צריך שיבדוק באחיה. תנא: רוב בנים דומין לאחי האם.</p>

<p>13. B. Yevamot 37b But, surely, this could not be [the accepted ruling], for Rav, whenever he happened to visit Dardeshir (town near Mahoza), used to announce, 'Who would be mine for the day!' So also R, Nahman, whenever he happened to visit Shekunzib, used to announce, 'Who would be mines for the day!'— The Rabbis came under a special category since they are well known.</p>	<p>13. תלמוד בבלי יבמות לז:ב אמר ר' אליעזר בן יעקב: לא ישא אדם אשה במדינה זו וילך וישא אשה במדינה אחרת, שמא יזדווגו זה לזה, ונמצא אח נושא את אחותו. איני? והא רב כי איקלע לדרדשיר (מכריז) ואמר: מאן הויא ליומא? ורב נחמן כי איקלע לשכנציב, (מכריז) ואמר: מאן הויא ליומא? שאני רבנן, דפקיע שמייהו.</p>
<p>14. B. Kiddushin 41a For Rav Judah said in the name of Rav: A man may not betroth a woman before he sees her, lest he [subsequently] see something repulsive in her, and she become loathsome to him, whereas the All-Merciful said, but thou shalt love thy neighbor as thyself.</p>	<p>14. תלמוד בבלי קידושין מא:א דאמר רב יהודה אמר רב: אסור לאדם שיקדש את האשה עד שיראנה, שמא יראה בה דבר מגונה ותתגנה עליו, ורחמנא אמר: +ויקרא יט+ ואהבת לרעך כמוך.</p>
<p>15. B. Yevamot 45a And Rav also ruled that the child is legitimate. For once a man appeared before Rav and asked him, 'What [is the legal position of the child] where an idolater or a slave had intercourse with the daughter of an Israelite?' 'The child is legitimate', the Master replied. 'Give me then your daughter' said the man. 'I will not give her to you' [was the Master's reply]. Said Shimi b. Hiyya to Rav. 'People say that in Media a camel can dance on a kab; here is the kab, here is the camel and here is Media, but there is no dancing!' 'Had he been equal to Joshua the son of Nun I would not have given him my daughter', the Master replied. 'Had he been like Joshua the son of Nun', the other retorted, 'others would have given him their daughters, if the Master had not given him his; but with this man, if the Master will not give him, others also will not give him'. As the man refused to go away he fixed his eye upon him and he died.</p>	<p>15. תלמוד בבלי יבמות מה:א ואף רב מורה בה היתירא, דההוא דאתא לקמיה דרב, אמר ליה: עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל, מהו? אמר לו: הולד כשר; אמר ליה: הב לי ברתך! לא יהיבנא לך. אמר שימי בר חייה לרב, אמרי אינשי: גמלא במדי אקבא רקדא, הא קבא והא גמלא והא מדי ולא רקדא! א"ל: אי ניהוי כיהושע בן נון, לא יהיבנא ליה ברת. א"ל: אי הוה כיהושע בן נון, אי מר לא יהיב ליה - אחריני יהיב ליה, האי, אי מר לא יהיב ליה - אחריני לא יהיב ליה. לא הוה קאזיל מקמיה, יהיב ביה עיניה ושכיב.</p>

IV. The Experiences and Perspectives of the Sages

A. Reish Lakish and R. Yohanan

<p>16. B. Sotah 2a R. Samuel b. R. Isaac said: When Resh Lakish began to expound [the subject of] Sotah, he spoke thus: They only pair a woman with a man according to his deeds; as it is said: For the sceptre of wickedness shall not rest upon the lot of the righteous. Rabbah b. Bar Hanah said in the name of R. Johanan: It is as difficult to pair them as was the division of the Red Sea</p>	<p>16. תלמוד בבלי סוטה ב:א א"ר שמואל בר רב יצחק: כי הוה פתח ריש לקיש בסוטה, אמר הכי: אין מזווגין לו לאדם אשה אלא לפי מעשיו, שנא: +ותהלים קכה+ כי לא ינוח שבת הרשע על גורל הצדיקים. אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן: וקשין לזווגן כקריעת ים סוף</p>
<p>17. B. Bava Metzia 84a One day R. Johanan was bathing in the Jordan, when Resh Lakish saw him and leapt into the Jordan after him. Said he [R. Johanan] to him, 'Your strength should be for the Torah.' — 'Your beauty,' he replied, 'should be for women.' 'If you will repent,' said he, 'I will give you my sister [in marriage], who is more beautiful than I.' He undertook [to repent]; then he wished to return and collect his weapons, but could not. Subsequently, [R. Johanan] taught him Bible and Mishnah, and made him into a great man.</p>	<p>17. תלמוד בבלי בבא מציעא פד:א יומא חד הוה קא סחי רבי יוחנן בירדנא, חזייה ריש לקיש ושוור לירדנא אבתריה, אמר ליה: חילך לאורייתא! - אמר ליה: שופרך לנשי! - אמר ליה: אי הדרת בך - יהיבנא לך אחותי, דשפירא מינאי. קביל עליה. בעי למיהדר לאתווי מאניה - ולא מצי הדר. אקרייה ואתנייה, ושויה גברא רבא.</p>

<p>18a. B. Yoma 74b Resh Lakish said: Better is the pleasure of looking at a woman than the act itself as it is said: 'Better is the seeing of the eyes than the wandering of the desire'. (Ecc. 6:9)</p> <p>18b. B. Yevamot 118b Come and hear what Resh Lakish said: 'It is preferable to live in grief than to dwell in widowhood'. [A woman's maxim. She prefers an unhappy life in a married state to a happy one in solitude. [H] 'with a load of grief', 'in trouble' (last.). According to Rashi]</p>	<p>18. תלמוד בבלי יומא דף עד:ב ריש לקיש : טוב מראה עינים באשה יותר מגופו של מעשה, שנאמר טוב מראה עינים מהלך נפש.</p> <p>תלמוד בבלי יבמות דף קיח:ב דאמר ריש לקיש : טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו.</p>
---	--

B. Rava

<p>19. B. Moed Katan 18b As is illustrated by what occurred to <u>Rava</u>, who overheard a certain fellow praying for grace saying: 'May that girl be destined to be mine!' Said Rava to the man: <u>Pray not for grace thus; if she be meet for you, you will not lose her, and if not, you have challenged Providence</u></p>	<p>19. תלמוד בבלי מועד קטן יח:ב כי הא דרבא שמעיה להווא גברא דבעי רחמי ואמר : תזדמן לי פלניתא. - אמר ליה : לא תיבעי רחמי הכי. <u>אי חזיא לך - לא אזלא מינך, ואי לא - כפרת בה</u>.</p>
<p>20. B. Bava Batra 12b How has prophecy been given to children? A case in point is that of the daughter of R. Hisda. She was sitting on her father's lap, and in front of him were sitting Rava and Rami b. Hama. He said to her: Which of them would you like? She replied: Both. Whereupon Rava said: And let me be the second.</p>	<p>20. תלמוד בבלי בבא בתרא יב:ב תנוקת - מאי היא? כי הא דבת רב חסדא הוה יתבה בכנפיה דאבוה, הוה יתבי קמיה רבא ורמי בר חמא. אמר לה : מאן מינייהו בעית? אמרה ליה : תרוייהו, אמר רבא : ואנא בתרא.</p>
<p>21. B. Berachot 44a When R. Isaac came, he said: There was a town in the Land of Israel named Gofnith in which there were eighty pairs of brothers, all priests, who were married to eighty pairs of sisters, also all of priestly family. The Rabbis searched from Sura to Nehardea and could not find [a similar case] save the <u>daughters of R. Hisda who were married to Rami b. Hama</u> and to Mar 'Ukba b. Hama; and while they were priestesses, their husbands were not priests.</p>	<p>21. תלמוד בבלי ברכות דף מד:א כי אתא רבי יצחק, אמר : עיר אחת היתה בארץ ישראל וגופנית שמה, שהיו בה שמנים זוגות אחים כהנים נשואים לשמנים זוגות אחיות כהנות. ובדקו רבנן מסורא ועד נהרדעא, ולא אשכחו בר מבנתיה דרב חסדא דהוון נסיבן <u>לרמי בר חמא</u> ולמר עוקבא בר חמא, ואף על גב דאינהו הוון כהנתא - אינהו לא הוון כהני.</p>
<p>22. B. Berachot 47b Our Rabbis taught: Who is an 'am ha-arez?... Others say: Even if one has learnt Scripture and Mishnah, if he has not ministered to the disciples of the wise, he is an 'am ha-arez. R. Huna said: The halachah is as laid down by 'Others'. Rami b. Hama refused to count to zimmun R. Menashiah b. Tahalifa who could repeat Sifra, Sifre, and halachah. <u>When Rami b. Hama died, Rava said: Rami b. Hama died only because he would not count R. Menashiah b. Tahalifa for zimmun.</u> But it has been taught: Others say that even if one has learnt Scripture and Mishnah but has not ministered to the disciples of the wise, he is an 'am ha-arez? — R. Menashiah b. Tahalifa was different because he used to minister to the Rabbis, and it was Rami b. Hama who did not make proper inquiries about him. According to another version, he used to hear discussions from the mouth of the Rabbis and commit them to memory and he was therefore like a Rabbinical scholar.</p>	<p>22. תלמוד בבלי ברכות מז:ב תנו רבנן : איזהו עם הארץ?... אחרים אומרים : אפילו קרא ושנה ולא שמש תלמידי חכמים הרי זה עם הארץ. אמר רב הונא : הלכה כאחרים. רמי בר חמא לא אזמין עליה דרב מנשיא בר תחליפא דתני ספרא וספרי והלכתא. לא נח נפשיה דרמי בר חמא, <u>אמר רבא : לא נח נפשיה דרמי בר חמא אלא דלא אזמין ארב מנשיא בר תחליפא.</u> והתניא, אחרים אומרים : אפילו קרא ושנה ולא שמש תלמידי חכמים הרי זה עם הארץ - !שאני רב מנשיא בר תחליפא דמשמע להו לרבנן, ורמי בר חמא הוא דלא דק אבתריה. לישנא אחרינא : דשמע שמעתתא מפומייהו דרבנן וגריס להו - כצורבא מרבנן דמי.</p>

<p>23. B. Chagigah 5a Rava said: This refers to one who is in the habit of sending his wife on the eve of the Sabbath meat that has not been cut up [unpurged meat, the forbidden fat, blood vessels etc. not having been removed. The nearness of the Sabbath makes it a busy time for the housewife, who in her hurry may forget to purge the meat.]. But Rava [himself] used to send! — The daughter of R. Hisda is different, for he was sure of her that she was an expert!</p>	<p>23. תלמוד בבלי חגיגה ה: א: רבא אמר: זה המשג לאשתו בשר שאינו מחותך בערבי שבתות. והא רבא משגר! - שאני בת רב חסדא דקים ליה בגווה דבקיא.</p>
---	--

C. Shmuel

<p>24. B. Moed Katan 18b Said <u>Samuel</u>, 'One is allowed to betroth a woman during the festival week, [the reason being] lest another [rival suitor] anticipate him'... But [yet], could Samuel have said 'Lest another [rival suitor] anticipate him'? Surely Rav Judah, as citing Samuel, said: each and every day an echo issues forth [on high] announcing, "The daughter of So-and-so is [to be a wife] to So-and-so". [Similarly]. 'Such and such a field is [to belong] to So-and-so'. — No; what it means is, 'Lest another [rival suitor] anticipate him' by means of prayer.</p>	<p>24. תלמוד בבלי מועד קטן יח: ב: אמר <u>שמואל</u>: מותר לארס אשה בחולו של מועד, שמא יקדמנו אחר... ומי אמר שמואל שמא יקדמנו אחר? והאמר רב יהודה אמר שמואל: בכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת: בת פלוני לפלוני, שדה פלוני לפלוני! - אלא: שמא יקדמנו אחר ברחמים.</p>
<p>25a. B. Kiddushin 70a Samuel distinctly said: One must make no use at all of a woman, whether adult or child.</p> <p>25b. B. Kiddushin 70b 'Thus said Samuel,' said he, 'One must not enquire after a woman's welfare at all.'</p> <p>25c. B. Berachot 24a Samuel said: A woman's voice is a sexual incitement, as it says, For sweet is thy voice and thy countenance is comely.</p> <p>25d. B. Ketuvot 77a R. Tahlifa b. Abimi, however, stated in the name of Samuel: Even the man who married a woman and lived with her ten years and she bore no child may be compelled [to divorce her].</p> <p>25e. B. Kiddushin 29b Rav Judah said in Samuel's name: The halachah is, [A man] first marries and then studies.</p> <p>25f. B. Yevamot 61b [This implies] if he has children, he may abstain from performing the duty of propagation but not from that of living with a wife. This provides support for a statement R. Nahman made in the name of Samuel who ruled that although a man may have many children he must not remain without a wife, for it is said in the Scriptures, It is not good that the man should be alone. Others read: [This implies] if he has children he may abstain from performing the duty of propagation and also from that of living with a wife. May it, then, be</p>	<p>25. תלמוד בבלי קידושין ע: א: אמר שמואל: אין משתמשים באשה כלל, בין גדולה בין קטנה</p> <p>תלמוד בבלי קידושין ע: ב: הכי אמר שמואל: אין שואלין בשלום אשה כלל</p> <p>תלמוד בבלי ברכות כד: א: אמר שמואל: קול באשה ערוה</p> <p>תלמוד בבלי כתובות עז: א: ורב תחליפא בר אבימי אמר שמואל: אפילו נשא אשה ושהה עמה יי שנים ולא ילדה, כופין אותה</p> <p>תלמוד בבלי קידושין כט: ב: אמר רב יהודה אמר שמואל, הלכה: נושא אשה ואח"כ ילמוד תורה</p> <p>תלמוד בבלי יבמות סא: ב: הא יש לו בנים - מפריה ורביה בטיל, מאשה לא בטיל, מסייעא ליה לרב נחמן אמר שמואל, דאמר: אע"פ שיש לו לאדם כמה בנים - אסור לעמוד בלא אשה, שנאמר: +בראשית ב'+ לא טוב היות האדם לבדו. ואיכא דאמרי: הא יש לו בנים - בטיל מפריה ורביה ובטיל נמי מאשה, נימא תיהוי תיובתא דרב נחמן אמר שמואל! לא, אין לו בנים - נושא אשה בת בנים, יש לו בנים - נושא אשה דלאו בת בנים.</p>

<p>said that this presents an objection against the statement R. Nahman made in the name of Samuel? — No; if he has no children he must marry a woman capable of procreation; and if he has children he may marry a woman who is incapable of procreation.</p>	
--	--

D. Rav

<p>26. B. Bava Metzia 59a Rav said: One should always be heedful of wronging his wife, for since her tears are frequent she is quickly hurt... Rav also said: He who follows his wife's counsel will descend into Gehenna, for it is written, But there was none like unto Ahab [which did sell himself to work wickedness in the sight of the Lord, whom Jezebel his wife stirred up]</p>	<p>26. תלמוד בבלי בבא מציעא נט: א: אמר רב: לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו, שמתוך שדמעתי מצויה אונאתה קרוב... ואמר רב: כל ההולך בעצת אשתו נופל בגיהנם, שנאמר (מלכים א כא:כה) רק לא הָיָה כְּאַחָאָב (אֲשֶׁר הִתְמַכֵּר לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֲשֶׁר הִסְתֶּה אֹתוֹ אִיזְבֵּל אֲשֶׁתוֹ)</p>
<p>27. B. Yevamot 63a Rav was once taking leave of R. Hiyya. The latter said to him, 'May the All Merciful deliver you from that which is worse than death'. 'But is there' [Rav wondered] 'anything that is worse than death?' When he went out he considered the matter and found [the following text]: And I find more bitter than death the woman etc.</p> <p>Rav was constantly tormented by his wife. If he told her, 'Prepare me lentils', she would prepare him small peas; [and if he asked for] small peas, she prepared him lentils. When his son Hiyya grew up he gave her [his father's instruction] in the reverse order. 'Your mother', Rav once remarked to him, 'has improved!' 'It was I', the other replied, 'who reversed [your orders] to her'. 'This is what people say', the first said to him, 'Thine own offspring teaches thee reason'; you, however, must not continue to do so' for it is said, 'They have taught their tongue to speak lies, they weary themselves etc'.</p> <p>R. Hiyya was constantly tormented by his wife. He, nevertheless, whenever he obtained anything suitable wrapped it up in his scarf and brought it to her. Said Rav to him, 'But, surely, she is tormenting the Master!' — 'It is sufficient for us', the other replied, 'that they rear up our children and deliver us from sin.'</p>	<p>27. תלמוד בבלי יבמות סג: א: רב הוה מיפטר מרבי חייא, אמר ליה: רחמנא ליצלך ממידי דקשה ממותא. ומי איכא מידי דקשה ממותא? נפק דק ואשכח: + קהלת ז' + ומוצא אני מר ממות את האשה וגוי.</p> <p>רב הוה קא מצערא ליה דביתהו, כי אמר לה עבידי לי טלופחי - עבדא ליה חימצי, חימצי - עבדא ליה טלופחי. כי גדל חייא בריה, אפיך לה. אמר ליה: איעליא לך אמך! אמר ליה: אנא הוא דקא אפיכנא לה. אמר ליה, היינו דקא אמרי אינשי: דנפיק מינד טעמא מלפך, את לא תעביד הכי, שנאמר: + וירמיהו ט' + למדו לשונם דבר שקר העוה וגוי.</p> <p>רבי חייא הוה קא מצערא ליה דביתהו, כי הוה משכח מידי, צייר ליה בסודריה ומייתי ניהלה. אמר ליה רב: והא קא מצערא ליה למר! א"ל: דיינו שמגדלות בנינו, ומצילות אותנו מן החטא.</p>

V. Conclusions

<p>28. Psalms 68:7 God sets the lonely in families,[c]he leads out the prisoners with singing; but the rebellious live in a sun-scorched land.</p>	<p>28. תהלים סח:ז: אֶלְקִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בְּיָתֵהּ מוֹצִיא אֲסִירִים בְּכֹשְׁרוֹת אֶךְ סוֹרְרִים שְׁכֵנוֹ צָחִיחָה:</p>
<p>29. Midrash Tehillim 68 This is what the Torah says, "it is not good for a man to be alone." (Genesis 2:18)</p>	<p>29. מדרש תהלים סח ד"ה אלהים מושב אלהים מושב יחידים ביתה. זהו שאמר הכתוב לא טוב היות האדם לבדו (בראשית ב יח)</p>